

Tyrkens Tog
til Rhodis.

1508

Halmstiens Samling 2968 DA BOX

J. Tengnagel

LN 275

De manglende Bladé fotograferet
1914 efter Eksemplaret i det kgl.
Bibl. i Stockholm.

2

That beginnes then strydh ast kodyg

Are esther guds bverd. Mr. cccc xxxi
xxij. dagh i maß maanet tha foer
kevserijn aff constatnopol mech ottaw
sindh churchen aff turkelandh fyretwint
mile ostuer hassuech tyl rodys at bestoldē
Rodys ar ech beslooth land. lxxx. mile om
kringh Ther ar manghe faste staat paa
de ij. kopslaadher Een hedher villa noua
Then äuen archangelo Thñ trijdic hedher
Collosia som sanctus paulus scriwer tyl
collosenses Ullsom sterkest bngdh mz hug/
ghen steen och mirejt mz sparkalch om
kringh Om thñ stad gaat ij rjng mire
Thñ ynderstaar iij fodher tuck. mellom
begge bngstwärn all foold sadh mz stoorz
torn oc lobenwärn om kring Northu tijl
then stadh liggher slotterh. thet slot ar
sküst i iij deele. thñ ferste hawer mestre
ren aff rodys. thñ äuen hawer sancti Jo/
hannis korssredhre i then deel ar viij. faste
slot hwere aff thñ hawer serdeels ech
tughe maal aff the kristene. oc pleijer the
at ware iij hūdrede korssredher kungee
grewcr oc hartnigh born Vth i thñ trijd

2
deel at eth hospitaal alt som kosthelijcke
mwrch om kringh m̄z maghe achtulich
hwole som the sywge meniscie voer innen
Then fierde deel voer inden busseneester
haenslāmaker weckmeester oc alle handhe
embeches man som gores behoff Ind for
stadhen oc slotchet gaar een haffn at mā
maa sejls indh m̄z upstaudhensejls m̄z al
somsterste stijb Om kringh then haffn
gaar een fasth ryugmwr m̄z lebijn worn
de. I store torn vdh i Ther som man sejler
i haffn staar i alsomfasteste torn s̄tello
thūn gaar een tarenenke som vindet paa
wānet paa eth craverek at inghū han hō
me i haffn vdh m̄z theris wilie Northen
for slotchet eth arnbvrl̄ skodh fraa staar
sancti anthony kirke som eth fasth grot oc
een streek ringmwr om kringh Ther sloo
tienserin aff enkten s̄n paulwn vdh. thūn
thyd han kom tijt rodijs at bestride. osthūn
fra then sijrke eth arnbvrl̄ skudh i haffn
uet staar sancti nicolai torn alsomfasteste
bungd tijt strādwre. tijl th̄z torn sr mwrz
een bio fra slotter langher en een wassie

misle myrith aff hafflandh. bygd mz all
tom storthe hogghen steen la sh i hwer
anen mz iarn oc bly The turcher thz forste
the kome tha begvndhe the at stryde paa
thet torn. the wiste thet wal at konde the
wijnde tha matthe the staende baade sta-
den oc slotte tyl thn torn sonder at brude
stillet the paa sancti arthoni kirkie ij kob-
ber busser hwer shodh een steen ix spande
om kring thet war een grom tugh at see
oe en grómer at hore Thet alsom fasteste
torn aff ij húderede bussekodh so shot war
aff the ij büsser i sre samfeld daghe war
hale sonder brvt. thn tjd the turcher sa
thet tha noo the theris hender tyl hobe
oc ropthe up i saven mz alsom storthe glas-
de, men thn glede wort om vandh tyl sorg
ther masteren sa thet tha sticket han. M
arbejder oc myrmesterē ther tyl oc the
sawiet thn i grawē om daghen oc mw-
rith om natten oc war sticket manghe
webuer ther thn sculle werij for the ture-
ker oc hasthe the giordh for them alsom
sterkelle sherm aff trawerk thet them

sculle weerijc oc war ther sticket mangæ
stoore busser oc blijer paa stadsens more
som althd kaste steen oc shodh grecs yldh
paa the ewelic Ther thet turker saa thet
toonet wort tyl muret i geen tha drowe
the tyl them mz ij galleijer offuer haff-
uet alsom sterkest bewabnet som thet be-
gvnthe at daghes. man the cristene som
paa tornet war de i sliormen om kringh
loo trostelig fraa them saa at the turke
gaff flucht oc wort slaghët hooss vij hû-
diede türker Saadaghe thet escher tha
fortrodt turken theris skade tha begijnt
the i gen at sa vde mz the ih sonefti kob
ber busser oc brøde thet nædher so muret
war. ther the saa at thz hunde icke hielpe
tha fwune the een nu sionsth och giorde
een broo vffuer hastuet som floodh paa
wânet mz fijale oc bwnden tyl hoobe mz
reeb oc iarn gantse sionstelig fraa sancti
anthoni hýrkje oc tyl sancti nicolaï torn
ther ghyngc the turker paa alsom sterkest
wabuet mz eth drÿneudis warn for them
och iij galleijder bewebuet mz alle the

eddeljst̄h turkern oc mange andre skj̄b
som war lad̄h m̄z busser oc bjssesteen och.
summe m̄z puluer at bespj̄le cornet met
som the acchte at windē. Then r̄ij dagh
i iulij maanht om mijndnats thde drowe
the turkern vdh tjdendes m̄z fornelfude
haer. the cristen sonede ickie moghet man
stothe theris laade wld wal. the wisthe
thet wal at wonde the roornet tha had̄
the cornet voit fr̄aa rodhs. som the cristen
fouūme thet turkern offuer siomē ware
tha seide the thū i theris harmissi och
būdhe pa thū theri swerde saa hastede
m̄z busser oc blyer morter oc pyle oc greci
yld oc strijdde mannelig paa beggij syder
fra mijndnath oc andhei dagen tyl mijnd-
dagh. gud gaff nadhen turkern gaff flucht
oc rymde thylbage paa broen i gien. Thū
broo som floadh paa wāneet som lad̄h war
m̄z turcher voit skot i sender aff toornet
oc turchern som ther paa ware sankt. the
fyre galchēe oc ander stib som lad̄h war
m̄z turcher oc warbnet voit skorh i sankt
Then strijd voit slaghen aff the turcher

hoos halfierde twijnd oc the ypperlythe
somhowesmen ware for then turchern
I hwe ded som giorde thm sorg ac graad
vdh i manghe daghe ther the turcher hadde
tabt theris hoob som the hadde tyl tomet
at wijnne tha gaff the them tyl stadhien
at storme hwikieu stad the saa shode tyl
mz boller oc blijrr oc morter at ha swon-
te iche then som han tyl forne war. ix tor-
ne aff ma sterens palats oc mange andie
tome och bwlwerki wort shoe sonder Tha
aschteet the turcher hwar thet slroblesth
stedh war paa stadhien at storme tyl tha
funde the scndher paa stadhun mod ieder
gaden ath thet war thz slroblesth stedh
Mod thz sted laade the viij kober beller
hwar skodh een steen. ix spandh omkiring
oc manghe blijer och morter som aldrigh
lodh aff at slijdhe oc hastedtijen paa mu-
ren oc i stadhien at vdh aff beller oc grek
ijldh oc glehndis skodh stodh staden thijt
som een brandinde baal Tha lood mestre-
ren vndhe qwinne oc born ath gaa aff
hwseu oc i abelgaardhs oc i andie gaard

at the kwunde forware thm for the offnen
fallijnde stodh The turcher stode oc saa
gloijnde steue mz grek hldh aff bysce och
manghe andre gleiude stand i staden men
meesteren han hafde sticke kiloghe man
ther tyl som thn ijldh kwunde Luckie at the
singhe ther ingleh stade aff Ther the tve
ker sa thet kwunde icke hielpe tha foudhe
the een loutigh kwunth och growe laughe
duba grawe oc kroget fraa markten oc
tijl stadsens graue hu oc bechotta them
pffner mz rys oc iord at the knde gaa ion/
ligh fraa markten och tijl stadsens mwr
paa hwilket sted som mwren war halff
aff shodh ther baare the grauen fulle aff
stene at the marthe faa feydh gangh paa
mwren oc haade the giord ther a modh
mange skorm oc bwlywerk aff hwilke the
skede altyd mz handbesser oc piler mood
ther stedh som vrodjt war Tha iod meeste
ren gore eth skorm konsteligh aff grone
tra oc felle them tyl hobe oc bechotte thm
mz rys oc leer for boller oc blve skwd och
iod han sticke ther paa mwre alsomher

Kesth wabner som th3 stedh sculle warise
Haa tenke hā hwore hā küde coms the
grawer som swille war mz steen thij ac
theet küde ickie sree obenbarlich tha badh
han bugge eth gab paa mwren mod thū
steruhoob oc lood hau bare steene i staden
om natten ass granen Ther turchern for
nūme thet steenhoven mynsledis I hwil
ken theris hoob stod tyl ac wjtna muren
mz. tha begunthe the at saa the cristen
ānet at gōre dag oc nat lood the aldrigh
ass at skode mz the viij store kobber boller
morther oc ander be sler oc kaste mz blv
styd mz pjl oc kaste greti yld oc No mā
ghe i bijel ass the cristen paa mwren war
saa at i.xx.daghe kasthe the turcher hal
fierde twshude stoore steene i stadhū och
paa muren at iughen ass the cristen küde
ware paa mure mod th3 sted at the senlle
ej rume nether oe op i gien War ther oe
skicket iij trapper ass stadhén och paa
muren oc een stoor kiloche thee skul ringes
naar the sculle stūr vp oc ass Thee the tuc
ker formūme at thet war tyd at sijs pa

muren so holde the up at stinde oc kaste
the henderen tyl hobe. Oc tw twynd twe/
ker alsom besth bewabuet tradde pa mu/
ren och vdh sloghe ther theris bauer saa
sloæ the i hiel aff the paa muren stode. saa
belob the muren fea thet sted som the up
ginge oc eth armvrest skod tyl thz walske
torn. Tha vdh mesterē sla sonder the iij
trapper paa muren ginghe at hwerkeu
cristen elce tvercher sculle aff köme saa
trængde the cristen som paa muren ware
erij hñdret aff tvercheren aff mure oc fieldes
the nether i stadhien the woithe strax. Sla/
ghen i hiel vdhñ for muren war markien
sa a swld oc graueren aff the tvercher som
wilde paa muren at h man kune icke see
jorden for them. I then storm paa thz ens
stadh war xl twynd tvercher. The tvercher
i a i muren ware raaleth oc sraaleth modh
the cristen oc slofa steligh fraa them. the
wille belobe muren all man the cristen
sloghe paa hogre handh dc paa wñstre
trosteligh fraa them oc willie icke stedhe
them ther tyl. Thū strijd alsom grimmels

Wareet vthi ij tijmer at the cristen ware
trachte oc mynstrestigh tha togh mesteren
thet hellighe korses bannere i sijn handh
de eth stoor stukke oftuen i aff then gallig
Jhesus hengde paa saa trad han foort i
spissen tha fulde the cristn maelig ester
ther the trecher sa thet hellig kors tagu
tha wort theforsereth oc gawe flucht tyl
baghe som for een brienden baal saa saare
de saa hasteligh at the forderweth hwoer
anen innēburdis oc tradde hwer adare
vndher foddee The cristen fulde thm ma/
ueligh effcher vdh paa marken de sloghn
them tyl stranden tyl theris laib Inden
thn stryd wort slaghen halfierde twynd.
Mesteren wort hielft saar oc manghe aff
the gutes riddere swrthe ned mellom the
stekke wabnet hender. Trolicht ar thet at
the are i martires share Tha drost mestes
ren mz the cristn i gieu i stadhñ oc skichz
thn laghdom som saaredh war oc loweth
de benedict then som gaff them seijer aff
himmelyn at the hellig cristn meniske
stule ry besmittes aff machamet then

allegud han sulheeth. oc loodh han settet
farste wabner paa miuren oc tometh at
warie Maaghe aff the tyrehet som greben
ware kwngiordhe thet oabenbare for the
cristhen at th; sijne thet stijde tijl sancti
nicolai ton tha saa thet at thee reedh paa
toruet h; alsosterkest wabner som slo och
skodh m; pyj Och saa thet een frwe alsom
feijerste kledh gaa offnen paa tomet och
robthe paa cristhn at the schule sia cresce-
ligh paa the tyreher oc waligh wabuet
skare saa thet paa toruet oc omkiring paa
iordē alle klod i hvidhe klader som stijde
de modh the tyreker Ocelaa thet paa stads-
sens miur manghe vralig skare alle hvid
kledh oc een alsomfenersthe frwe gik for
them oc skiwldhe thm m; sijne klader ac
tyreheren sculde icke saa skodh paa hem
Een tyreche aff ebreen saa eth gwiliors al
sumkosteligt prvd staa paa miuren som
hwn war sender skodh ther for togh han
wedh thn heiligh cristhn reeo Thn sijne
stijden war standhn tha lodh masteren
lauchic til hobe alle the tyreher ther sagd

war f atslisliugh stryd tha ware the fudh
hoos ix twyndh for vdhñ vtaligh ther
vthñ war Thñ lod han alle samē bronde
indhen een baal at the tycrher sculle ickie
foore thñ hiem m̄z thñ oc hegrade thñ
Oc hadde the tycrher foerd m̄z them vta
lighc hwasse pala och reeb aeh phne the
cristhen m̄z hadde the wndhet rodijs tha
wille the had fort hiem m̄z thñ alle cristē
fudhñ x aar oc hōme thñ c̄yl at forswertij
theris gndh Wile cristhen offuer xx aas
wilde the hade stūghen paa the pala och
bunde them m̄z reeben oc saa pñnt them
c̄yl dode oc skiffthe ther boohaff oc giord
them rüghe eber m̄z Men thet store hosc
wort them omwend c̄yl sorrigh oc bedro
wels Kejserin som drogh c̄yl rodijs oc
achteet thz at wiude oc wolle rüghe hā foer
hiem i gien m̄z shade oc waan ære oc lood
ther i gien hans kare swaagher oc hans
naste seunde som war howesman ofsuer
then tycrhe hat Oc giorde the the cristhñ
rüghe aff theris roff ther fore sorgher och
grader māghe wedwer ocfaderlœs bæm

vdh i tyrche landh Godhs then eddeligh
Gadhe stod ther haardhe knij ther for haffs/
uer hun capt sijn favra blome man gudh
mz sijn naade oc alle cristen herren scal
helype at hwn scal forbeheris i alle made
Theu samthe dagh i seprembri sade tve-
cheen rodijs godhe nacht. the wonde vp
theris seyll oc fore hicm mz staude oc lasth
Ther for blijffuer gud benedijt ewinde-
igh Amen.

Agnus ist mit mir
Iung mit Christo
Anno 1668

Agnus ist mit mir

K. B.

